

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อความหมายของมนุษย์ชาติแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน มนุษย์สามารถเข้าใจความหมายต่าง ๆ ได้โดยอาศัยทักษะทั้ง 4 นี้ และในบรรดาทักษะที่กล่าวมา ทักษะที่อยู่คงทนถาวรที่สุด ได้แก่ การเขียน จะเห็นได้จากภาพเขียนและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ตามผนังถ้ำ ซึ่งคงทนอยู่ได้นับเป็นพัน ๆ ปี ภาพเขียนเหล่านี้เป็นเครื่องสื่อความหมายที่จะบอกให้คนรุ่นหลังทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในยุคนั้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การเขียนยังเป็นผลงานที่อาจส่งไปสู่จุดหมายปลายทางที่อยู่ห่างไกล โดยใช้อุปกรณ์ง่าย ๆ และราคาถูกได้ การเขียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสื่อความหมาย และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิด สติปัญญาตลอดจนทัศนคติของมนุษย์

ในปัจจุบันการเขียนยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะสำหรับนักเรียน อาจกล่าวได้ว่า การเขียนเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาต่าง ๆ เพราะนอกจากจะต้องมีการจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับบทเรียนแล้วยังต้องถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจนั้นออกมาให้ผู้อื่นทราบในรูปของแบบฝึกหัดหรือแบบสอบ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ และแม้เมื่อจบสิ้นการเรียนแล้ว การเขียนก็ยังมิมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลอยู่ตลอดเวลา เพราะการเขียนเป็นวิธีการเดียวที่จะเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกตลอดจนทรรศนะต่อสิ่งต่าง ๆ เฉพาะตนให้คงทนถาวรได้นานที่สุด

Gray (1956 : 191) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า

วิถีแห่งการดำเนินชีวิตสมัยปัจจุบันต้องการความรวดเร็วในการเขียนเป็นอย่างยิ่ง การเขียนนั้นมีใจจะเป็นเทคนิคทางการศึกษาอย่างหนึ่งเท่านั้น แต่การเขียนเป็นวิถีแห่งการแสดงออกและเป็นศิลปะอย่างหนึ่งด้วย วิธีการเขียนจึงควรที่จะมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสมรรถภาพของลูกเด็กที่มีอยู่ ฉะนั้นครูผู้สอนเขียนควรจะพยายามทำให้เด็กทุกคนสามารถเขียนได้คิดเท่าที่ศักยภาพของเขาคงจะไปถึง

ข้อคิดของ Gray ระบุอย่างเด่นชัดว่า การเขียนเป็นสิ่งสำคัญและมีบทบาทมากในชีวิตประจำวันของคนเรา ซึ่งเด็กจำเป็นต้องฝึกให้ทำได้เป็นอย่างดีที่สุด

Galb (1981 : 11 -12) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนไว้ว่า
 "การเขียนเริ่มขึ้นเมื่อมนุษย์ต้องการถ่ายทอดความคิดหรือความรู้สึกของตนออกมาเป็นสัญลักษณ์
 ที่สามารถมองเห็นและเข้าใจได้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตรงตามที่ผู้เขียนปรารถนา"

ความคิดของ Galb นั้นชัดเจนมากในเรื่องการถ่ายทอดความคิดของคนหนึ่งไป
 สู่คนอื่น ๆ การเขียนจึงนับว่าเป็นทั้งศิลปะและศาสตร์อยู่ในตัว

Freeman 1960 : 3) กล่าวว่า "การเขียนนั้นเป็นทักษะที่ลึกซึ้งกว่าทักษะอื่น ๆ
 กล่าวคือ การเขียนเป็นเรื่องของการติดต่อเชื่อมความสัมพันธ์ และยังเป็นสื่อของการแสดงออก
 ซึ่งความหมายต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้เองการเขียนจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษ เมื่อเปรียบเทียบกับ
 ทักษะทางภาษาอีก 3 ด้าน หากนักเรียนใครรู้และเข้าใจวิธีเขียนที่ถูกต้องแล้ว การเขียนก็จะ
 เป็นทักษะที่นำทาง เข้าเป็นสื่อของการแสดงออกซึ่งความคิดที่เด่นชัดและสมบูรณ์แบบที่สุด

ในการเรียนเขียนนั้น แต่เดิมนั้นเราสอนการเขียนโดยการแนะนำให้นักเรียนรู้จัก
 พยัญชนะและสระควยวิธีท่องจำ เรียงไปตามลำดับตามที่ตำราได้จัดแบ่งไว้ คือตั้งแต่ ก. ไก่
 ถึง ฮ. นกฮูก สระ อะ ถึง สระ เอา เมื่อเด็กจำได้แม่นยำแล้วก็หัดผสมคำ โดยท่องเรียง
 พยัญชนะและสระต่อไปจนครบหมด

สำหรับพยัญชนะไทยที่ปรากฏมาจนถึงสมัยปัจจุบันนี้ ตามประวัติศาสตร์ได้กล่าวไว้ว่า
 มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายยุคด้วยกันคือ

สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช	พ.ศ. 1835
สมัยพญาฤาไทรย	พ.ศ. 1900
สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช	พ.ศ. 2223
สมัยสมเด็จพระบรมโกษฐ์	พ.ศ. 2279

ในแต่ละสมัยก็ได้รับการปรับปรุงมาเป็นลำดับซึ่งมีทั้งลดและเพิ่มรูปร่างลักษณะไป
 ต่าง ๆ กัน แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีแบบใดที่เป็นแบบมาตรฐานแน่นอนและแต่ละแบบก็ยังมีรายละเอียด
 ย่อยปลีกย่อยแตกต่างกันไปตามแนวคิดของผู้ปรับปรุง ซึ่งในปัจจุบันได้มีแบบเขียนพยัญชนะไทย
 ที่ใช้กันอยู่ 6 แบบคือ

1. ตัวอักษรไทยแบบอาลักษณ์
2. ตัวอักษรไทยแบบพระยาผดุงวิทยาเสริม
3. ตัวอักษรไทยแบบขุนสัมฤทธิ์วรรณการ

4. ตัวอักษรไทยแบบโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
5. ตัวอักษรไทยแบบโรงเรียนสายน้ำทิพย์
6. ตัวอักษรไทยแบบของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอักษรไทยในแต่ละแบบนั้นเรียงพยัญชนะ โดยใช้วิธีเรียงจาก ก - ฮ ตามฐานที่เกิดเสียง ตามแบบอย่างที่ดีและสันสกฤตคือ

วรรณ ก. (เกิดจากฐานคอ)	ไต่แก่ ก ข ช ค ต ฆ ง
วรรณ จ. (เกิดจากฐานเพดาน)	ไต่แก่ จ ฉ ช ฌ ญ
วรรณ ฎ. (เกิดจากฐานปุ่มเหงือก)	ไต่แก่ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ
วรรณ ด. (เกิดจากฐานฟัน)	ไต่แก่ ด ต ถ ท ธ น
วรรณ ป. (เกิดจากฐานริมฝีปาก)	ไต่แก่ บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม
เศษวรรณ (เกิดจากฐานต่างกัน)	ไต่แก่ ย ร ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ

ในการสอนเขียนนั้นแต่เดิมเด็กจะฝึกคัดไล่ตั้งแต่ ก. ไก่ เป็นต้นไป โดยไม่ต้องแยกรูปร่างพยัญชนะว่าตัวใดมีรูปร่างใกล้เคียงกับตัวใด จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้เด็กจำลำดับที่ของพยัญชนะเท่านั้นและเท่าที่ปฏิบัติกันมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอนเขียนจาก ก - ฮ ตามที่เรียงลำดับตั้งกล่าวมาแล้ว แต่เนื่องจากพยัญชนะแต่ละตัวที่เด็กเขียนมีรูปร่างไม่ใกล้เคียงกัน จึงยากที่เด็กเริ่มเรียนจะจดจำได้ ทำให้การเรียนการสอนเขียนพยัญชนะมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น เด็กเกิดการเบื่อหน่ายการเรียน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียนหรือการคัดลายมือ บางครั้งเขียนตัวอักษรผิดปกติก้อักษรไม่มีหัวหรือหัวบอด ลากเส้นผิดทิศทางและเขียนกลับซ้ายเป็นขวา ขวาเป็นซ้ายเหล่านี้เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากการสอนเขียนพยัญชนะไทยในระดับเด็กเริ่มเรียนยังไม่ได้มีการศึกษาทดลองหาวิธีการที่เหมาะสมอันจะเป็นเครื่องจูงใจหรือให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนให้เด็กรู้จักจำรูปร่างของตัวอักษรก่อน และเราใจให้เด็กเกิดความสนใจหรือเกิดความสนุกสนานในการที่จะติดตามดูความเปลี่ยนแปลงของตัวอักษร ซึ่งแม้เพียงเล็กน้อยก็ทำให้กลายเป็นตัวใหม่ขึ้นมา

เฟื่องฟูง์ เครือตราฐ (2505 : 11 - 19) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนให้เด็กคัดเขียนหนังสือ กำหนดเป็น 4 ระยะ สรุปได้ดังนี้

- 1. ระยะเวลาเตรียมตัว ในระยะนี้เด็กควรได้มีโอกาสขีดลากเส้นตามที่คุณพอใจ
- 2. ระยะเวลาสมมุติ เป็นระยะที่เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สามารถจูงใจให้เด็กสนใจในเรื่องตัวอักษร

3. ระยะเวลาบอกให้ผู้อื่นเขียน ขณะที่เด็กสนใจการเขียนรูปร่างต่าง ๆ อยู่ นั่นเด็กจะยังไม่อาจมองเห็นความแตกต่างของตัวอักษรและยังไม่สามารถเขียนตัวอักษรที่คล้ายคลึงกันในแตกต่างกันใด เช่น ตั น ม, ค ก, ย พ, เป็นต้น ฉะนั้นเด็กจึงบอกให้คนอื่นช่วยเขียนให้ ผู้สอนจึงควรเป็นผู้เขียนตามคำบอกของเด็กและพรอมนักนี้ก็จะพยายามจูงใจให้เด็กสนใจ ลองฝึก เขียนไปด้วยที่ละเล็กทีละน้อย ในการนี้ครูต้องแนะนำการเขียนพยัญชนะต่าง ๆ ไปพรอมนัก แต่เด็กอาจมีวิธีเขียนผิดแบบแผนไปบ้าง ผู้สอนไม่ควรเคร่งครัดในเรื่องเหล่านี้มากนัก ในระยะแรกนี้ขอสำคัญ ผู้สอนควรชี้ให้เด็กเห็นถึงความแตกต่างของรูปร่างพยัญชนะแต่ละตัวให้ชัดเจน

- 4. การลงมือเขียนเอง เป็นระยะที่เด็กเริ่มคัดลอกสิ่งที่ผู้สอนเขียนให้และได้ฝึกหัดเขียนพยัญชนะบางตัว

จากขั้นตอนการเรียนรู้ด้านการเขียนทั้ง 4 ระยะนี้ หากเราจะพิจารณาไปที่ละช่วง จะเห็นว่า ในช่วงแรกเป็นช่วงของการเขียนโดยไม่มีความหมาย เป็นการเขียนอย่างสะเปะสะปะ แบบลองถูกลองผิด ซึ่งประมาณช่วงอายุระหว่าง 1 - 2 ขวบครึ่ง

ในช่วงที่ 2 เป็นช่วงที่เส้นของเด็กเริ่มมีความหมายมากขึ้น โดยที่เขาสามารถนำไปโยงเข้ากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เคยเห็น เช่น เส้นตรงที่ลากจากข้างบนลงมาข้างล่าง ก็สมมุติแทนผลไม้ตกจากต้น (↓) เส้นทะแยงลง ก็สมมุติเป็นสายฝน (↙) ในระยะนี้ทุกสิ่งของเด็กเรียนรู้จึงเป็นการสมมุติ ซึ่งจะ เป็นช่วงอายุระหว่าง 2 ขวบครึ่งถึง 3 ขวบ

ในช่วงที่ 3 เป็นช่วงที่เด็กเริ่มรู้จักและจำรูปร่างของอักษรใดบ้าง แต่ยังคงค่อนข้างสับสน เป็นช่วงที่ความสามารถของเขายังถูกสกัดกั้นอยู่ด้วยความกลัวกึ่งขลาดคือ กล้าคิด กล้าพูด แต่ยังไม่กล้าที่จะเขียนเนื่องจากกลัวผิด บางครั้งจึงให้คนอื่นเขียนให้ ทั้งนี้ก็เพื่อจะเป็นการยืนยันกับตัวเองว่าสิ่งที่ตนเองคิดว่าจะเป็นอย่างนั้นอย่างนั้นนั้นถูกต้องแล้ว หากเขาได้รับการเสริมแรงให้มั่นใจอีกนิดเขาก็จะเขียนได้ การเสริมแรงก็คือการให้เขาฝึกจำแนกสิ่งที่เขาจำได้นั้นออกจากกัน เพื่อให้เขาได้มองเห็นรายละเอียดของอักษรแต่ละตัวและแต่ละชุดความมีความคล้ายกันอย่างไร เช่น

หากครูจะได้จัดตัวอักษรที่มีรูปร่างใกล้เคียงและแนะนำให้เด็กได้สังเกตและจำได้ทั้ง-

ความเหมือนและความแตกต่างของตัวอักษร จะเป็นการช่วยให้ขั้นตอนการเรียนรู้ในช่วงนี้ สมบูรณ์ขึ้น ระยะเวลาจะเป็นช่วงอายุระหว่าง 3 ขวบครึ่ง ถึง 4 ขวบ

ในช่วงที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้าย หากเด็กได้รับความมั่นใจจากช่วงที่ 3 แล้ว เขาก็จะผ่านขั้นตอนนี้ไปได้โดยง่ายมากและพร้อมที่จะผลิตผลงานจากฝีมือและความคิด ของตนเองออกมาให้เป็นที่ปรากฏด้วยความภาคภูมิใจ ซึ่งจะเป็นช่วงอายุระหว่าง 4 - 5 ขวบครึ่ง

Greene และ Petty (1959 : 107 - 108) ได้ให้ความเห็นว่า "การ สอนเขียนในระยะเริ่มแรกของการฝึก ผู้เขียนยังไม่ควรคำนึงถึงความหมายของตัวอักษรมาก นัก แต่ควรเน้นที่รูปร่างของตัวอักษรมากกว่า เพราะคุณภาพของการ เขียนขึ้นอยู่กับตัวอักษร นั้น จึงควรได้รับการพิจารณาเป็นอันดับแรก" และ Folk (1941 : 77 - 82) ได้สรุป ข้อเสนอแนะที่คล้ายคลึงกันว่า "การสอนเขียนในระยะเริ่มต้นควรจะศึกษารูปร่างของตัวอักษร มากกว่าที่จะศึกษาความหมายของตัวอักษรนั้น"

จากข้อคิดเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าการฝึกให้เด็กเริ่มเขียนโดยมุ่งให้เข้าใจรูปร่าง ของตัวอักษรที่ต่างและคล้ายกันนั้น เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อเด็กสามารถ แยกความแตกต่างระหว่างตัวอักษรได้ เด็กก็จะเข้าใจความหมายของตัวอักษรนั้นไปพร้อมกัน และเมื่อเขาสังเกตเห็นความเหมือนและความแตกต่างของอักษรเหล่านั้นแล้ว เขาก็จะจดจำอักษรเหล่านั้นได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

จากความคิดที่ได้จาก เฟื่องฟู่ง, Greene, Petty และ Folk ทำให้ผู้วิจัย เกิดความคิดว่าน่าที่จะได้มีการค้นคว้าและทดลองสอนการ เขียนพยัญชนะสำหรับเด็ก เริ่ม เรียน กันเสียใหม่คือ จัดหมวดหมู่ของพยัญชนะที่มีรูปร่างหรือลักษณะที่คล้ายกันเข้าไว้เป็นชุดเดียว กัน เพื่อสะดวกในการจดจำและนำวิธีการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยใครจะใช้คำว่า "การถ่ายโยงรูปลักษณ์" (Transfer of Figure) มา ผสมเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อจะช่วยให้การฝึกการ เขียนได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

English (1964) ได้อธิบายความหมายของการถ่ายโยง (Transfer) ไว้ว่า

การถ่ายโยงเป็นคำศัพท์ที่กำหนดขึ้น เพื่ออธิบายลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทาง ความสามารถหรือสมรรถภาพ ที่เกี่ยวกับการที่บุคคลสามารถนำเอาผลที่ได้รับ จากการ เรียนรู้หรือฝึกฝนอบรมในครั้งก่อนไปใช้ ในครั้งต่อไป ซึ่งสถานการณ์ครั้งแรกของการ เรียนรู้ อาจคล้ายคลึงหรือเป็นลักษณะอย่าง เดียวกับครั้งหลังก็ได้

สำหรับลักษณะสำคัญของการถ่ายโยงการเรียนรู้ Blair และคณะ (1962 : 280 - 281) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การถ่ายโยงการเรียนรู้คือ จุดสำคัญขั้นสูงสุดของการสอนหรือการเรียน หากเราจะป้องกันการสูญเสียไปลาทางการศึกษาแล้ว จำเป็นจะต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน
2. การถ่ายโยงการเรียนรู้หมายถึง อิทธิพลของการเรียนรู้ในครั้งก่อนที่มีต่อการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

นอกจากที่จะพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่า "การถ่ายโยง" และ "การถ่ายโยงการเรียนรู้" ได้กว้างขวางและแจ่มแจ้งแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรพิจารณาประกอบด้วยก็คือ การถ่ายโยงการเรียนรู้ย่อมเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเรียนรู้ทั้งหมด ดังนั้น ขบวนการถ่ายโยงการเรียนรู้กับขบวนการเรียนรู้ย่อมไม่แตกต่างกัน เพราะมีความจริงอยู่ที่ว่า การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้นหากปราศจากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จึงมีผู้กล่าวอยู่เสมอว่า เรามุ่งสร้างการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในคราวต่อไป หรือการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการถ่ายโยง หรือการเรียนรู้เพื่อช่วยให้รู้จักการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นความจำหรือการจำโดยอ้อมมีลักษณะเป็นความสามารถอย่างหนึ่งของการถ่ายโยงหรือความจำก็คือการถ่ายโยงการเรียนรู้นั่นเอง

ส่วนการถ่ายโยงรูปธรรมนั้นก็คือ การถ่ายโยงการเรียนรู้ประเภทหนึ่งโดยมุ่งเน้นที่รูปร่างลักษณะ เป็นสำคัญ การถ่ายโยงรูปธรรมของตัวอักษรก็คือการโยงลักษณะรูปร่างของอักษรตัวหนึ่งไปสู่ตัวใหม่ซึ่งมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างซึ่งเมื่อเข้าใจแล้วก็จะนำไปสู่การจำและการจำแนกได้ในภายหลัง

ปัญหาของการเขียนซึ่งเคยเป็นปัญหาหนักใจของครูและเด็ก เริ่มเรียนจึงอาจจะ มีทางแก้ไขได้ โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว นำมากำหนดเป็นแผนการสอน โดยมีสื่อแบบฝึกและการวัดผลที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน มีความพอใจในการฝึกเขียนพยัญชนะและเรียนรู้โดยใช้เวลาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนสามารถแยกหมวดหมู่ของพยัญชนะไทย โดยใช้รูปร่างเป็นเครื่องบ่งชี้ และสามารถบอกความเหมือนหรือความแตกต่างของพยัญชนะกลุ่มเดียวกันได้โดยศึกษาจากสื่อการสอนและแบบฝึก

กิตติวดี บุญชื้อ (2524) ได้กล่าวไว้ว่า

การแนะนำพยัญชนะไทยสำหรับเด็กเริ่มเรียนนั้น ควรแนะนำไปที่ละน้อย ในขณะที่เด็ก 3 - 4 ขวบ ควรให้รู้จักไม่เกิน 10 ตัว เด็ก 4 - 5 ขวบ อาจรู้จักได้ถึง 20 ตัว และ เด็ก 5 ขวบขึ้นไปก็อาจรู้จักได้มากขึ้น แต่การจะแนะนำนั้นจะต้องมีวิธีการ เช่น ให้ รู้จักรูปภาพที่คล้ายคลึงกัน ด้วยวิธีการนี้อาจแนะนำได้ครั้งละหลาย ๆ ตัว เช่น ชุด ก. อาจแนะนำตัวที่เขียนคล้าย ก. ได้อีก ถ้าเป็นเด็กเล็ก (3 ขวบ) ให้รู้จัก ก, ฉ, ฎ ฎา เป็นเด็กโต (4 ขวบ) ให้รู้จัก ก, ฏ, ฎ, ฏ และ ฎ ด้วยวิธีนี้เด็ก 3 ขวบ อาจ รู้จักและจำอักษรได้ถึง 15 ตัว ในขณะที่เด็ก 4 ขวบ รู้จักได้ถึง 24 ตัว ส่วนเด็ก 5 ขวบ อาจรู้จักได้ถึง 44 ตัว โดยยังไม่ค่อยเรียง ก - ฮ ทั้งนี้เพียงเพื่อให้เขาจำ รูปรางของตัวอักษรเท่านั้น

จากคำกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าการสอนเขียนพยัญชนะในระยะเริ่มแรกนั้นไม่จำเป็นต้องเขียนเรียง ก - ฮ และเด็กในช่วงอายุ 4 ขวบนั้น ควรให้รู้จักอักษรได้ประมาณไม่เกิน 24 ตัว ทั้งนี้หมายความว่าในเวลา 1 ภาคการศึกษาหรือ 3 เดือน

จากข้อคิดของนักการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกเขียนพยัญชนะไทย ในระยะเริ่มแรกและได้มองเห็นว่า ครูส่วนใหญ่มักจะเน้นการฝึกเขียนในชั้นที่ 2 คือการสมมุติและข้ามไปสู่ชั้นตอนที่ 4 คือ ลงมือเขียนเลย แต่ชั้นตอนที่ 3 ซึ่งเป็นระยะที่สำคัญมาก เพราะเป็นการทบทวนความพร้อมและความมั่นใจครั้งสุดท้ายก่อน การลงมือ ยังไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจที่จะศึกษาชั้นตอนที่ 3 นี้อย่างลึกซึ้ง โดยมีความมั่นใจว่า หากครูสามารถคิดวิธีและสื่อที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในช่วงนี้ ให้ได้มากที่สุดจะช่วยให้เขาเกิดความแม่นยำและมั่นใจมากขึ้น เมื่อก้าวเข้าไปสู่การเขียนอย่างมีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการจำและจำแนกพยัญชนะไทยของเด็กเริ่มเรียน ซึ่งเรียนโดยวิธีถ่ายโยงรูปลักษณะกับวิธีสอนแบบธรรมดา

สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการสอน เขียนด้วยวิธีถ่ายโยงรูปลักษณะจะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนด้านความจำและการจำแนกพยัญชนะสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอน เขียนด้วย

วิธีธรรมดา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีพื้นฐานความสามารถใกล้เคียงกัน
2. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่นที่อาจส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคในการจำและการจำแนกพหุฐานะของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง เพื่อเปรียบเทียบการสอนเขียนแบบถ่ายโยงรูปลักษณ์กับแบบธรรมดา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารต่าง ๆ บทความและงานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัญหาและทฤษฎีสำคัญในการเรียนการสอนและวิธีสอนเขียนพหุฐานะสำหรับเด็กเริ่มเรียน

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีอายุระหว่าง 3 ขวบครึ่ง - 4 ขวบ ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือโรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก ทั้งนี้เพราะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนมากพอที่จะนำมาเป็นตัวอย่างประชากรได้และโรงเรียนก็กำหนดนโยบายจัดการเรียนการสอนตามแนวที่ช่วยให้เด็กเข้าใจและสังเกตความเป็นมาของเส้นต่าง ๆ

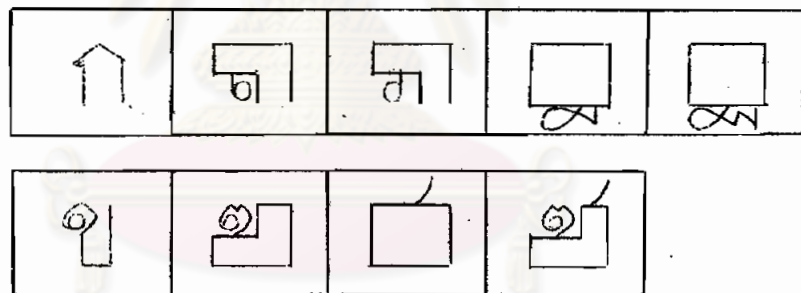
2. ดำเนินการทดสอบความพร้อมของนักเรียนประมาณ 60 คน โดยใช้แบบวัดความพร้อมในการเขียนของ ประภา โสคติบุตร ซึ่งเป็นแบบทดสอบความพร้อมในการเขียนเส้นทั้ง 13 เส้น มี 3 ตอนใช้เวลาในการเขียน 7 นาที โดยมีครูที่เลี้ยงเป็นผู้ช่วยเหลือ 4 คน

3. จัดนักเรียนออกเป็นคู่ ๆ (Match by Pair.) ให้ได้ 15 - 17 คู่ โดยใช้คะแนนจากการทดสอบวัดความพร้อมเป็นเกณฑ์ แล้วแยกคู่ออกเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เลือกกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยวิธีจับสลาก

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้แก่ แผนการสอน สื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบ มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างแผนการสอนโดยจัดแบ่งพหุชนะไทยทั้ง 44 ตัว ออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามรูปร่างลักษณะและความคล้ายคลึง
2. คัดเลือกพหุชนะกลุ่ม ก. ไก่ และกลุ่ม ข. ซึ่งมีทั้งหมด 9 ตัว เป็นพหุชนะที่เขียนปานกลาง 7 ตัวและพหุชนะที่เขียนยาก 2 ตัวตามผลการวิจัยของ วรณี โสมประยูร
3. จัดทำแผนการสอนเพื่อสอนพหุชนะทั้ง 2 กลุ่มนี้ โดยใช้เวลา 10 คาบ ๆ ละ 20 นาที
4. สร้างสื่อให้สอดคล้องกับการสอนโดยวิธีถ่ายโยงรูปลักษณะ โดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงรูปร่างในส่วนที่แตกต่างออกไปและคงไว้ในส่วนที่เหมือนกันดังนี้

5. สร้างแบบทดสอบการจำและการจำแนกพหุชนะ โดยทำเป็นบัตรพหุชนะตัวละ 3 บัตร พหุชนะทั้งหมดมี 9 ตัว จะได้บัตร 27 ใบ
6. พิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงแผนการสอนสื่อการเรียนรู้และแบบทดสอบในด้านการใช้ภาษา การสื่อความหมายและความเหมาะสมกับวัยของเด็ก แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนี้ตรวจสอบแก้ไขอีกครั้ง.

ขั้นที่ 4 ทดลองสอน

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่สอนนักเรียนกลุ่มทดลองตามแผนที่เตรียมไว้
2. นักเรียนกลุ่มควบคุมดำเนินการสอนโดยครูประจำชั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ปรึกษาและทำความเข้าใจ เพื่อให้ทราบและดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้
3. เวลาที่ใช้สอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มคือ เวลา เช้า 08.40 -

09.00 น. ของทุกวัน วันละ 20 นาที รวม 10 วัน

ขั้นที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ทดลองสอนพยัญชนะจนครบทั้ง 9 ตัวแล้วจึงทดสอบเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดังนี้

1. ทดสอบการจำและการจำแนกพยัญชนะกลุ่ม ก. ไก่ โดยใช้บัตรพยัญชนะชุด ก. ไก่ในการทดสอบ
2. ทดสอบการจำและจำแนกพยัญชนะกลุ่ม ข. ไข่ โดยใช้บัตรพยัญชนะกลุ่ม ข. ไข่ในการทดสอบ

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทดสอบการจำและการจำแนกพยัญชนะครั้งสุดท้ายนี้ ผู้วิจัยได้บันทึกคะแนนและบันทึกพฤติกรรมการสอนของเด็กนักเรียนกลุ่มทดลองในขณะที่ทดสอบทุกคน แล้วนำคะแนนรวมในการทดสอบของชุด ก. ไก่ และชุด ข. ไข่ ไปเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการจำและการจำแนกของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยหาความแตกต่างระหว่างมัธยฐานเลขคณิตและวิเคราะห์ค่าที (t)

ขั้นที่ 7 สรุปผลการอภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความจำกัดของการวิจัย

ความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. อิทธิพลของสภาพทางกาย เช่น ความเหนื่อยอ่อน ความหิว ความมึนงง อากาศไม่ปกติทางกายและอารมณ์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กในขณะที่ทำการทดสอบ
2. สัมพันธภาพระหว่างเด็กและผู้ทดสอบอาจทำให้เกิดปัญหาได้บ้าง เนื่องจากผู้ทดสอบเป็นบุคคลแปลกหน้าและเด็กมีความสามารถในการปรับตัวไม่เท่ากัน อาจมีอิทธิพลต่อผลการทดสอบได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยนี้คาดว่าจะ

1. จะเป็นแนวทางแก่ครูที่จะสอน เขียนแก่เด็ก เริ่มเรียนให้เด็กการจำและจำแนกพยัญชนะ เพื่อให้สามารถเรียนเขียนพยัญชนะไทยได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ
2. จะเป็นการเสนอแนะแก่ผู้บริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับเด็กเริ่มเรียนใหม่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับวัยของเด็กยิ่งขึ้น

แผนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการวิจัยตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร งานวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
2. เลือกโรงเรียนที่ใช้ในการทดลองและกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. สร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ทดลองสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายและให้ขอเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย